

Sy-li spěwať,
Pilnje džęłať,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócnny
Napoj mócnny
Lubosc ma;
Bóh pak swěrnny
Přez spar měrnny
Čerstwosc da.

Nječ ty spěwař,
Swěrnje džęłař
Wřędne dny;
Džeń pak swjaty,
Duři daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Nječ ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Čerbiřke niedželřke łopieno

W Budyschinje

25. džezembra 1932

Baužen

Hodowniřka.

Łut. 2, 1—14.

Sady nař leži ta čzicha řwjata nóz, tute hodžiny, na ko-
tež řmny řo dołhi čzař wjeřelili, a klincžake řu řu w našich
domach řařo nařche rjane hodowne řpěwny, a řmny řej řa-
řwěćzili Bořodžěřčowny řchtom a řmny řej čzitali stary a řřchezo
řařo nowy ewangelijon, kiž nam powěda wo tym, řchtož je
řo řtalo tam w Bethlehemje. To je řwjedžeń, kotrnž čzemy
řřchede wřchěm řwjczicz we wokřeřu řwójbny, a na njón
řhwataju tař radny domoj džěćzi, kiž řu w zuřbje, řo řychu
jón řwjeczili ř tymi řwójimi, řo dopomnjo na řbořowne lęta
přenřeho džěćzatřtwa. Njeje lořko řo wuwincyř rjanořčzi tu-
toho řwjedženja. Hdžeřkuli je w běhu čzařa řo přędowalo
ewangelijon, tam je řo runje tutón řwjedžeń přchijaľ ř wje-
řelořčzu, a to je wjeřela myřł, řo řu džęńřa wřchudžom po
zplej řemi řřchęřčzięnio jako wulka hody řwjeczaza řwójba.

Me wěmny, řo řo njeřřchęćelřtwo řbęha teř přchęćziwo

tutomu řwjedženje. Čzitamny, kaľ čzjedza w Ruřkej runje
lęřka hodowny řwjedžeń kařycz ře wřchęj mozu a kaľ řo tam
přchihoty čzinja, kaľ mořł teř pola nař řo hodowny řwjedžeń
kařycz přches radio. Wřched něřchto lęřami piřařche teř pola
nař jedny ř tym čzařopiřow, kiž řteja na lęwej řtronje, w na-
řtawku, kiž řo ř hodami řabęrařche: „W řhibanju džęłarřtwa,
w wjeřęřobnej pomozny a towarřřchnořčzi pójnajeřny řbořnika,
kiž twari męř a řbořo čřlowjeřow a wjedže nař na wřřchinu.“
Nam by řel byľo toho nana, kiž čzyl tařke myřłe řtajęć do
řřjedžijnny hodowneho řwjedženja, kotrež wuřotuje řwójim
džęćzom.

A my řami? Je našch hodowny řwjedžeń hiřo byľ pra-
wy řwjedžeń, hdnž řmny bohacze wobradžili tym řwójim a
řmny hodowne řpěwny řpěwajo řtali woľoko řchtoma? Čchto
čzjedza a dnřbja hody nam byćz, to budže nam haľle potom
řřawne, hdnž dany řo wjeřčz wot ewangelijona tam do Beth-
lehemja, řo byřmny řhonili, řchto je lubořčz Bořa nam wo-
bradžila.

Řhwalbnny řęřluřch, ř kotrymž řyla njebjęřřch wójřřow
přchewodžeřche řařtup Bořeho řyna do řwěta, klinczi kař do
wřchęch čzařow, taľ teř nam: Čžeřčz budž Bořu we wřřkolořčzi
a męř na řemi a čřlowjeřkam dobre řpodobanje. Snamjo řwěta
je njemęř; w Jeřuřu je Bóh nam pójłal toho, w kotrymž
mójemny, hdnž jenož čzemy, namacacz čziche wuřhowanje
a řbořny męř. Radny řo dopomniny na to, řo řtejeřche w tam-
nym čzařu w Romje, kotrehož řhęžorej Auguřtuřej bęřche teř
řidowřki lud poddany, templ, kotrnž dnřbjeřche wodnjo a
w nozy wotewřjenny řtacz, kař doľho bęřche w Romřkim řhę-
žoriřtwe něřdže wójna, a kotrehož wrota męřjachu řo řamk-
nycz, hdnž řnježeřche wřchudžom męř. W lęćze Řhřyřtuřkowneho
naroda bęřche tutón templ přeni ras řamknyęny a řhęžor da
pjenjeřny bicž, kotrehož napijřmo řęłarřche: Šbořo luda, męř
zpleje řemje. To bęřche kař węřchęćenje, řo je řařtupik do

kwěta Mešias, kiž je sěrišča toho měra. Wěmy, a někotry so na to pohórišuju, so njeje pschischoł powšchittkowny měr k nam cžlowjekam. A my wěmy, kaž smy to smy dyrbjeli šhonicz, so su cžakny, hdžež steja ludy w brónjach jedny pschecziwo druhemu. A my to šhonicy hacž do najmjeńšeje wšny, so móže samo mjes štaršchimi a džěczimi pschińcz k tajtemu nješcheczelstwu, so so samo swjaski šwójby rostorhaju. A drje tak dołho, kaž budža cžlowjekojo na semy, cžlowjekojo, wo kotrychž šwjate pišmo praji, so je myšl cžlowsteje wutrobny ška wot jeho małosće šem, tak dołho budže drje nješcheczelstwo a wojowanje, kaž je to tež Khrystuš šam nam zple šjawnje prajił. Ale to płaczi škńcžnje jenož tam, hdžež cžlowjekojo hišcže njejšu Jesušeje prawje dali w šebi škutkowacz. Šchtóž pak ma tutoho Jesuša, šchtóž je jeho horje wšak do šwojeje wutrobny a do šwojeho žiwjenja, tón šmėje tež w najwješchim njeměrje tutoho kwěta dohwasny šbóžny měr, pschetož tón wě, so ani nēczišche ani pschichodne, ani žiwjenje ani šmjercž jeho njemóže džělicž wot teje lubošće Božeje, kotraž je w Khrystušu Jesušu, našchim Knjesu.

To je wšchak to wažne pschi hodownym šwjedženju, so so na nim šjewi Boža lubošć k nam w tym, so budže Jesuž nam daty, kiž chže naž wužwobodžicž s možny hrěcha a šmjercže a cžerta a chže naž dowješč do šjenocženstwa s Wótžom. Tak namaka wšcho hodowne přědowanje šwój najwšchich ššhodžeńt w tutej jenej šadže, kotruž jandžel nam praji: Wam je so dženska tón Šbóžnik narodžil. Hdž chžemy rošmicž zplu wješełošć tuteje powěščje, dha dyrbinmy najprjedy pschińcz k špólnacžu šwojeje šlabošće, w kotrež smy bjes šbóžnika šhubjeni. To je wěščje cžěžki pucz, na kotryž budžemy s tym pošani a wjele je tych, kiž nochzedža po nim hič. Cžlowjek našcheho cžaka je hordny a wotpošaja tajku nabožinu rady jako šlabu, ponižowazu. A tola žada šej tajki pucz pošnu šhrobłošć, kaž wšchak wšcho ššcheczišjanstwo šej žada šmužitošč. Pruhuj jenož šwěru šwoje žiwjenje, a šhonicz, kaž šylne možny so tebi tu napschecziwo štajeja, možny, kotrež chžedža cže wrócžo džeržecž wot Boha a wot šboža w Khrystušu Jesušu. Šchtóž je tak dalošo pschischoł, so móže prajicž: Ja šhudny hrěšchny cžlowjek, — tón tež wě wo wojowanju; ale tomu so potom tež šjewi w zplnym bohastwje, šhto nam pschpowědaju hodny w powěščji: Wam je so dženska tón Šbóžnik narodžil. Tón wě, so Boža lubošć njecha naž šamnych wostajicž, ale je toho pošłaka, kotryž chže pntacz, šhtož je šhubjene a šbóžne cžinicž. A jako cži, kiž wěmy, so je našcha cžemnošč so šhubika psched nješchkim kwětom, špěwamy šako k hodam s ertom a s džalnej wutrobu: Jesuž našch Šbóžnik tu je, Jesuž našch Šbóžnik tu je.

Hišcže ras prajimy: Wšcho to, šhtož hodny nam pschpowědaju, šmėje hatle potom ša naž wužitk, hdž šej to tež pschšwójimny, hdž Jesuša horjewošmjemy, hdž damy jemu so šnowa narodžicž w našchich wutrobach, so by wón w naž škutkowal. Še tak, kaž je šhto ras prijil: A hdny by so Khrystuš tňkaz krócž w Bethlehemje narodžil, a niz w tebi, dha by ty był wěcznje šhubjenny. Jesuž dyrbi móž byčž we našchim žiwjenju, a wo naž njedyrbi rětacž, kaž je to Jesuž płakajo prajicž dyrbjal na židowski lud: A wy šcže njechali. Jesuša dyrbiš šnacž wutnyčž. A wón so tebi šjewi we šwojim šlowje, w ewangeliju; wón štupi tebi napschecziwo w Božim domje w Božich šlužbach, wón chže so s tobu šjenocžicž we šwojim šwjatnym wotšasanju. Kač wjele je tych, kotrymž šu to zple pošłanške wěžny, a hacž runjež je wón šrjedža mjes naž štupil, dha płaczi tola hušo hišcže to, šhtož Jan šchczenil wotmołwješche tym, kiž k njemu pschiń-

džechu s prašchenjom, šhto wón je, pošajujo na Jesuša: to-trehož wy nješnajecže.

Hdž pak wěsch, kač wjele lubošće je tež tebi Bóh wotpošal, dyrbjalo dha tebi tak cžěžko byčž, twoju liwłošć wotpošicž a šhorjenny byčž ša twojeho šbóžnika? A šy jeho prawje špólnal a mašch jeho, dha potom s wješełošću do noweho žiwjenja, so by kóždy pošnacž moł, so knježi w tebi nowe jašne šwětko. To pak so potom wěščje tež wopošajuje w twojim šadženju pschecziwo twojim šobucžlowjekam. So je tak wjele rostorny a nješcheczelstwa mjes cžlowjekami, tak mašo rošumenja a tak mašo wodawanja, to praji nam, so hišcže nješchecziwo w prawym hodownym šwětko. Tuž wjazny lubošće, ššcheczišjanškeje bratrowškeje lubošće, to šej hodny wot naž žadaju, a na tym budže kóždy pošnacž, so my Khrystušowi wuczomnižny smy, hdž lubošć mjes šobu mamy. To potom budža wješełe, žohnowane hodny. To daj nam Bóh, lubny Knjes. Šamjeń.

Myšlicžki

pschi Božodžěščowym šchtomje.

Móz wobdawa šwětk a cžemnošč ludži. Tež našch šerbški lud cžěpi pod cžěžkej nusu. Cžěžki a cžemny je pschichod, kiž je psched nami.

Do tuteje cžemnoščje pak pschinješu jašne šwětko lube hodny, kotrež šnowa šwjecžicž nam Bóh lubny Knjes špoščji. Šako šmemy šhladowacz s našchimi džěczimi na Božodžěščowym šchtom, na kotrehož hałošach so šybola jašne šwěčžki. Šsamo pod hołym njebjom šwěčža so w nowišchim cžaku w městach, hdž je šwjatny advent pschischoł, šwěčžki s hobreškeho šhtoma na nješmėrnym naměščje.

Tňkazy ludži šhodži tam kóždy džěń hladacz s šhutnym mjeswocžom; nimaju šhwile, honja a cžišcžeža so do přědka, myšla jenož na štarošće wšchědneho dnja. Ale pschi Božodžěščowym šchtomje někotryžkuli pošastanje šhwilku, hlada do šwěčžkow a je cžichi. We hlubokich myšlach šlucha nēmemu a tola tak šrošumliwemu přědowanju Božodžěščoweho šhtoma.

Šaj Božodžěščowym šchtom chže nam byčž hodowne přědowanje, chže naž pošajacz na hluboki wušnam hodow! Božodžěščowym šchtom pošajuje naž na Bože džěčžo!

Hdž šněh a lód šemju šryjetej, hdž wšchitko w Božej štworbje šymne a morwe, hdž je wšchě liščžo wot šhtomow wotpadašo a hažžki šrudne so škonja, tehdy štejimy do našchich šštwow šelenu šedleńku, so by nam pschwošaka: Hdž je wšcho šymne a morwe wokoło tebe, něšchto je, šhtož traje a wumóže wobohich cžlowjekow je šymny a šmjercže: Boža lubošć, kiž so kóžde hodny šnowa šjewi w Božim džěščju. Tohodla je šedleńka šwojeje mlódnošće a wobštajnoščje dla šhtom Božeho džěščja, kiž pschinješe šbožownošć a radošč do šhutneje wutrobny.

Hdž šu nožny najdlěšche, hdž je cžak lěta najcžemnišchi, jašwěczimny šwěčžki na Božodžěščowym šchtomje. Njeje cži potom, jako bychu hwěšdy s nješkej na šemju pschisšte? Šwěčžki na šhtomje wošnamjenjeja šwětko s wšchłošće, kiž hodny šwětej šejšhadža. Šlomjo bóšškeje hnady roškwětki šamo najcžemnišche futny: „Tak je Bóh tón šwětk lubowal, so šwojeho jenicžkeho šyna dał je, so bychu wšchitny, kiž do njeho wěrja, šhubjeni njebyli, ale wěczne žiwjenje měli.“

Dorošymich hlubokošć tutnych šlowow? Še jadro ewangelija, wješełeje powěščje wo Božej šnadže w Khrystušu.

Šakožki Božodžěščoweho šhtoma tak roštu, pschězo s dweju wubitkow hałožki šchizž nastawa. Do tajkich hałošownyh

„Pó j kóbu, ja chzu czi rumpodich bycz a Bože džeczo budze tam nutsach!“

„Ja? Ja dyrbyu kóbu hicz? — Tam nuts?“

„Haj, pó j! Ja bym džed a mam tam nutska wnuczku a wnuczka, kotraž wěcže žadosczijwe czakatej na wobradženje a na džeda. Tež sa tebje tam zgle wěcže něšto budze!“

„Sa mnje? — O sa mnje!“

Sažo so kuleja byln. Ale w nich so jabytuje najwutrobniška radošč. Schědžiwz wošmje džeczo sa ruku a sakuپی do domu. Tam witatej dvě wješela poľnej džěczi jeho — a po krotkim kłowje tež džeczo, kotrež sa ruku wjedže.

A hdyž nětk džed bu i rumpodichom, buschtej džěczi i hodownymaj jandželomaj.

Hodownu radošč křuduska wopizacz njeje možno, njeje tež trjeba. Štótž hodny křwjećzi w Jesuřowej luboščzi, tón to kam wě, kam našhoni, tón so njeľomdži, kam tajke šbožowne, šbožne hodny pschihotowacz — šebi a druhim.

Ja steju tudy a so kłapam.

Bože džeczo so kłapa wo wšhitke durje a na wšhelafore waschnje. Jena i měščezanškich mišijonarkow města Halle powěda něhdže tole:

W tych hařach, w kotrychž po wšchem šdaczu njewěra a bjesbóžnosć bydli, pytamy my šaľožki noweho žiwjenja we wěrije šaľožicž. My tam i kopjenami mišijonške džěto wuľonjamy a wob tydžen na 700 křwójbow wopytujemy. Wobšebje je nam našche džěto i džěczi durje do domow a křwójbow wotewriko. My tute džěczi na šthodach, w křěžach, we dworach hromadžujemy a i nimi bibliške hodžiny džeržimy. Wulki džěl křwójbow křodži nětk tež hižo i nam do našchich bibliških hodžin, hačž runje šu pucže husto daloke,

Jesuř so kłapa wo wšhitke durje. My křyšchimy, so so podarmo njeľkapa, šamo niz na hařach, na kotrychž bjesbóžnosć bydli. Kať dha šmělo so štač, so wón so podarmo kłapa na wřach, w kotrychž, kačž prajimy, kačž šebi myšlimy, wěra bydli.

Jesuř so kłapa wo džěczaze wutrobny a my widžimy, so niz podarmo. A Jesuř so kłapa w džěczoch wo wutrobny dorosczenny, a niz podarmo, a to niz podarmo we wulkich městach. Štót chyzł a šměł, njech młodny abo šary, Jesuřa, kiž so nětkle jako hodowne džeczo Bože kłapa wo wšhitke wutrobny, wonkach wostajicž? Šsnadž ty?

„Ja kłapam tu! O dušcha pošluchaj na tutón křwjaty czař!“

Bomhaj Bóh Wam!

Bomhaj Bóh Wam, — pschějemy, —
Hdyž tu nětko křwjedžen hnadowny,
So Wn, lubi, špěwacz móžecže
Wulke haleluja hodowne
Wšhitzy i hľuboķeje wutrobny,
Šnadnom' Kņeķej wyskajzy!

Bomhaj Bóh Wam, — štrowimy, —
So Wn do hódneje wutrobny
Wšhitzy lubje rjenje witajcže,
Boži džeczo, džeczo hodowne,
Dokelž poľni křwěrnej' luboščze
Wn so hodny šjewišcže!

Bomhaj Bóh Wam, — prajimy, —
So Wn, hdyž so czař tu hodowny
Minje, njetřebali šami hicz
Pucz, kiž chze so nam wšchem šacžemnicž,

Ale so Wn i Křyřtom šwjasani
Byšcže křwój pucz czařnyli.

Zyrkej a štat.

Wšhecziwo hodam. Něšto by pobrachowalo — pschi nětczišchich wobštejnoščach, — njebychmy-li ničzo wo kaženju hodowneho křwjedženja křyřcheli. Šsowjetruska bě so na wulke wojowanje pschecziwo hodam pschihotowala. Šsowjetruska njeby tola tež wjazy Šsowjetruska byla, by-li wulki křwjedžen ššhecziwanštwu na pokoj wostajila. Tak je w Šeningradže „Šwjař wojowaznyh bjesbóžnyh“ šarjadowal wojowanje, w kotrymž chze i wulkimi křylami pschecziwo hodam šaľorcžicž. 50 brigadow maja so se křwojimi bjesbóžnymi pschiprawami do luda pošlacž. Dale pschihotuja 30 bjesbóžnyh wustajenzow. Bjesbóžne mušje so hotuja na to, pschijimacz křyř džělaczerjow, kotrychž chzeždža psches mušje wješč, w kotrychž je nahromadžene wšcho, šštož někať bjesbóžnosć šluži. — Hodowne džeczo njenamaka tež žaneho drugeho ruma křiba hřódže, jako so do křwěta narodži. Njedžiwamy so, so to tež dženknišchi džěň hišcže hinať njeje. Wješelimy so pať, so šmy my jemu najšpěšcheho ruma dali a so sa křwoje wšali. Wón da nam nětk tež wot křwojeho. A to je žohnowanje!

Wšhelafe i blisťa a šalofa.

Hodowne dary so wobradžeja dženkša. Njewěmy my ničoho, kotremuž by dar nuřny a witany byť, a wón jón tola nima, nima kóbu toľodla, dokelž my, kiž móžemy, jemu ničzo njewobradžimy. Haj, wobradžachmy my tym, kiž šu křudži, potrebni, tym, kiž šu hľodni, našy, křori, bėdni, tym, kiž šu šrudženi a tyšeni. Šdyž hdy, našhonišch hodny, so dawacz řěta wješele pschihotowacz a wješele měcz. Šdyž hdy, ššebalšch so hodny wo wěrne, wutrobne wješelenje i tym, so njedarujesč, hačž runje moľ darowacz. Šdyž hdy, pošalajšch hodny, hačž šy džakowny abo niz; džakowny pať mašch bycz džěczi Božemu, kotrež so tebi šame da a i tym šawdawť wěrneho šboža, wěczneje šbožnosćze. Šdyž nětk hodowni jandželjo pschju do křihow wěcznosćze wo tutnych hodach, pschju tež twoje mjeno kóbu do tych, kiž wěrne hodny křwjećachy a toľodla tež i Božim džěcjom kóbu džěchju pschihotowacz hody druhim i džaknej hodownej wutrobu, i džaknym hodownym křowom, i džaknym hodownym darom.

S Konnersreutha so pschje, so je Šana Neumannez wotpošalala, so w klinizy wobkědžbowacz a pruhowacz dacž, kačž bě šebi to biškop pschať. Š katoliškeje štrony šu tuto njesađerženje šamoľwja a so praji, so to njeje njepošľušnosć pschecziwo zyrkwi, kotraž je jenož pschecže wuprajila. Na křodny pad je šškoda, so so nětk tajke pruhowanje w klinizy njemóže pschewješč. Mjenje wěřjaznyh dla, wjele bóle nje wěřjaznyh dla by dobre bylo, by-li so wěž pschepruhowala. Njewěřjazny a přerjo budža so křmjeć a wo jebanštwje a druhim řěczecž. Runje sa tutnych by poražaze bylo, by-li wědomosć dyrbjala wobšwědcžicž, so wšcho tak je, kačž so powěda, so dyrbi wědomosć wušnacž: njerošumimy, njewěmy. — Ššto budže nětk katoliška zyrkej cžinicž?

Wiřtowanje. Š. B. a Š. W. a Ša.: Wutrobny džak sa wšcho! Šštož dyrbi so njedželu wosjewicž, ma pónđželu přjedny pola mje bycz. Redaktor. — Ša Nowe ľěto: W. p Šo. — Ša 1. po Špiph.: K. w B. — Ša 2. po Špiph.: B—r. w B.

Šamoľwity redaktor šaraj Wyracž wo Nošaczach. — Ššišcž a našad Šsmoleriez křihicžšcžernje a křiharnje, šap. dr. i wobto. ruť. wo Budyšchinje Wulhadža křodbu šobotu a pľaczi šštwěrcžľemje 108 šjenjeřtow.